

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Jaroslav Malík

NÁZEV PRÁCE: Technologická singularita

OBOR STUDIA: Filozofie a společenské vědy

AUTOR POSUDKU: Mgr. et Mgr. Michal Rigel

SHRNUTÍ A HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE

Autor při definování hlavních výzkumných cílů své bakalářské práce slibuje *prozkoumat pojem technologické singularity, jak se objevil v diskusích v rámci umělé inteligence a „transhumanismu“ ... zmapovat historii, varianty a filozofickou relevanci tohoto pojmu ... současně kriticky zhodnotit jeho užitečnost pro filosofické úvahy o budoucnosti lidstva...* (viz anotace).

Se zřetelem na splnění vytyčených cílů je možné hodnotit jako adekvátní i strukturu práce, sestávající ze *dvou hlavních bloků kapitol a osmi podkapitol*. Zařazení každé z nich je smysluplné a zvolená posloupnost logická. Text je dobře vystavěn, drží pohromadě, úvodní kapitoly vytvářejí půdu k těm v závěru textu.

Do kratičkého *Úvodu* (s. 6) autor nezapracoval jeho obvyklé součásti jako např. exaktní popis metod, které mají vést k cíli, zdůvodnění výběru tématu, evaluace esenciální literatury apod., nicméně není na místě být příliš školometský a trvat na těchto náležitostech, neboť 1) některé tyto úkoly plní další kapitoly v první části textu 2) autor v celé práci prokazuje schopnost postupovat samostatně a prezentuje zajímavé výstupy z rozmanitých článků a knih, pročež by zjevně byla chyba svazovat jej trváním na obvyklých požadavcích.

Velmi pozitivně hodnotím poctivé zachycení argumentů a protiargumentů k dílčím otázkám v textu diskutovaným (zdůrazňuji, že se v mnoha případech jedná o poměrně komplikované otázky a sofistikovanou argumentaci, jejíž pochopení rozhodně není triviální). Právě zachycení skutečně *aktuálně* probíhající debaty v dané problematice je nepřínosnější částí bakalářské práce. Čtenář se tak může na malém prostoru pohodlně seznámit s tematikou, která je jinak poměrně obsáhlá a jejíž studium by mu zabralo veliké množství času. Je jen trochu škoda, že autor nevyužil příležitosti více se k prezentovaným argumentům vyjádřit a samostatně zhodnotit jejich sílu, tj. pokud možno jednoznačně se přiklonit na jednu, či druhou stranu debaty. Takto je práce edukativní a má nepopiratelnou informační hodnotu, ale k dokonalosti chybí autorův hodnotící soud.

HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Obecně je formální stránka v pořádku, byť editorská práce následující po napsání textu by mohla pomoci odstranit vyskytující se nedostatky. Zde uvádím jen příklady u jmen citovaných autorů, kde je možné číst např. Ulam „Stanislav“ místo správné transkripce

„Stanisław“ (s. 6) nebo „I. J. Goodwin“ (s. 7), v jehož příjmení ale ve skutečnosti *dobro nevitězí*, to jen přání bylo otcem myšlenky, a jmenuje se pouze „I. J. Good“. Dále např. Vernon Vinge má v textu křestní jméno Vernor (s. 7), Joel David Hamkins je „Hamkins“ (s. 33), Steve Omohundro je „Omohubdro“ (s. 46) a Ray Kurzweil je opakovaně „Kurweil“ (s. 6 a 7 + ve všech citacích tohoto autora v celé práci včetně seznamu zdrojů). Jiné osoby mají své jméno zachycené dokonce ve třech variantách (s. 28): Plotnisky, Plotnistky, Plotnitsky (pouze ta poslední je správně), David Chalmers potom minimálně ve čtyřech (s. 26-27) atd.

I na několika dalších místech textu může pozorný čtenář nalézt množství překlepů, což je však u obsáhlejších textů častý doprovodný jev, který lze odstranit jen výjimečnou péčí autora či právě žádostí o korekci textu další osobou. K něčemu takovému zjevně nedošlo, to však neznamená, že by byla hodnota odevzdané bakalářské práce zásadně snížena, lze to brát toliko jako doporučení autorovi pro případ budoucího psaní podobně obsáhlých rukopisů.

Jiné významné výtky formálního charakteru v podstatě nemám, práce je až na výjimky zvládnuta gramaticky správně – jen nepíšeme „standartní“, nýbrž „standardní“ – s. 33; dále upozorňuji na ojedinělé chyby ve shodě přísudku s podmětem – např. s. 27.

HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Zde je třeba vyzdvihnout u bakalářských prací ne zcela častý jev, že *veškeré* použité zdroje jsou cizojazyčné (jistě, charakter vybraného tématu si to do určité míry vynutil, ale leckde to musela být svobodná volba autora, neboť citovány jsou originální verze i u publikací, které již byly publikovány v češtině, viz např. *Superintelligence* od Nicka Bostroma, nakl. Prostor 2017). Celý tento korpus literatury si autor zručně osvojil, vhodně z něj extrahoval informace a seskládal z nich fungující celek.

Autorovy překlady z anglického jazyka se zdají být v pořádku a působí přirozeně, jen např. s. 36-37 a sled slov: „*soucíť s argumentem*“ (možná z anglického „sympathetic“?) by patrně bylo lepší raději přeložit jako „*souhlasí s argumentem*“, „*je mu nakloněn*“ atp. „*Souciť*“ přece jenom v mém chápání představuje něco trochu jiného.

OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

V posudku zmíněná absence jednoznačného stanoviska autora k diskutovaným otázkám (viz např. závěrečné dvě věty celé bakalářské práce: „...*tyto problémy stojí za prozkoumání, protože jednoho dne možná budeme potřebovat odpovědi. Je však také možné, že ne.*“ mne vedou k pobídce kritičtěji se v rámci obhajoby práce vyjádřit k argumentům sumarizovaným v textu.

Volba může být na autorovi, nicméně já osobně bych rád znal jeho stanovisko k této věci: na s. 12 je ilustrována *superintelligence* na sérii šachových partií z roku 1997 mezi počítačem Deep Blue (zástupce *superintelligence*) a tehdejší nejlepším šachistou světa G. Kasparovem¹. Na s. 42 se však uvádí, že takové počítače (vynikající v prohledávání

---

¹ Doslova uvádíte, že „*počítač hrál šachy na vyšší úrovni než člověk*“ (s. 12), což asi není úplně adekvátní, neboť tehdejší skóre bylo relativně těsné (3,5-2,5) a o vítězi rozhodla až výhra počítače v úplně poslední partii (navíc zápasů bylo pouze 6, což nesplňuje počet utkání nutných pro skutečně seriózní šachový zápas, rozhodující o

stavového prostoru, v němž rychlé procesory s velikou pamětí řeší kombinatorickou explozi tahů – pozn. oponenta) *superintelligentními* nazvat nemohli. Jedná se o superinteligenci, nebo nikoliv a proč?

A poslední: kniha, ze které autor hojně cituje, je Bostromova *Superintelligence*, což je text, který není úplně optimistický, ba někteří jej označují za dystopický co do budoucího soužití lidí a superinteligence. Sdílí autor některé jeho obavy, příp. které a proč?

VÝSLEDNÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Nároky kladené na tento typ prací autor splnil bezezbytku: jeho práce má zajímavé a aktuální téma, je dobře uchopena a poctivě zpracována, plynule napsána a obsahuje řadu informací, které mohou být pro českého čtenáře nové. Po přečtení zdařilého textu maličko zamrzí, že absentuje závěr, ve kterém by autor jasně prezentoval své vlastní stanovisko k problémům, o nichž tak dovedně referoval. Přesto jakožto oponent autorovi k dílu blahopřeji a doufám v jeho další působení na katedře.

Práci k obhajobě

Doporučuji

Navrhuji celkové hodnocení

A

DATUM: 15. 5. 2018

PODPIS:

úrovni šachistů – zde šlo o exhibici, kde Kasparov měl mnoho mediálních a jiných povinností, na které se soustředil v podstatě více než na šachové klání; mimochodem vámi zmiňovaný zápas byl odvetou, o několik měsíců předtím totiž Kasparov pohodlně zvítězil 4-2).